

23-05-2016

FM2016/104/106/107/108

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om Danmarks tiltrædelse af Det Internationale Atomenergiagenturs konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde. (FM2016/104)

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til forslag til Lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse. (FM2016/106)

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om udtalelse til forslag til Lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale (FM2016/107)

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om Grønlands Selvstyres udtalelse til kgl. anordning om ikrafttræden for Grønland af dele af visse love om ændring af udleveringsloven. (FM2016/108)

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

2. behandling

Jeg vil takke Erhvervsudvalget for den grundige behandling af de fire forslag. Betænkningen er afgivet efter en forudgående generel drøftelse af beslutningsforslagene med både Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg og Råstofudvalget. På denne baggrund kan jeg notere mig, at der er et flertal i udvalget, der indstiller forslagene til vedtagelse.

De fire beslutningsforslag er resultatet af et langt og grundigt udredningsarbejde. Den fælles dansk grønlandske uranrapport fra oktober 2013 har udgjort grundlaget for det lovgivningsarbejde, der har ført til fremsættelse af forslag til lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse og forslag til lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale og de fire forslag til Inatsisartutbeslutning.

Jeg er derfor uforstående overfor at et mindretal i Erhvervsudvalget har fundet at alle de fire forslag til Inatsisartutbeslutning er blevet behandlet hastende.

I den forbindelse finder jeg det vigtigt at påpege at de fire beslutningsforslag ikke handler om at give tilladelse til udnyttelse af uran. Efter overtagelse af råstofområdet er det selvstyrets der træffer den beslutning efter råstofloven. Dette fremgår også direkte af samarbejdsaftalen

mellem regeringen og Naalakkersuisut af 26. januar 2016. De fire beslutningsforslag handler derimod om at sikre at en eventuel udnyttelse og eksport af uran kan ske på en sådan måde at Kongerigets internationale ikke-spredningsforpligtelser efterleves. Der er således enighed om, at de foreliggende lovforslag bygger på den eksisterende kompetencefordeling inden for rigsfællesskabet og at lovforslagene kun omfatter de udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske aspekter af uranudnyttelse og eksport af produkter og teknologi.

Til udvalgets spørgsmål i betænkningen om Naalakkersuisut fastholder de holdninger, der blev fremlagt på orienteringsmødet den 19. januar 2016, kan Naalakkersuisut naturligvis bekræfte dette. Til spørgsmålet fra udvalget om aftalerne om eksport- og sikkerhedskontrolmyndigheden skulle se anderledes ud, hvis andet var muligt, skal jeg blot sige; der er enighed mellem regeringen og Naalakkersuisut om det konkrete samarbejde og den konkrete afgrænsning af kompetenceforholdene mellem Danmark og Grønland i forbindelse med udvinding og eksport af uran fra Grønland. Alt andet er hypotetisk og er ikke noget Naalakkersuisut kan forholde sig til.

Jeg vil imidlertid gerne knytte nogle bemærkninger til Inuit Ataqatigiit bemærkninger til de enkelte beslutningsforslag.

Punkt 104 som mindretallet finder forhastet behandlet er en opfølgning på Inatsisartuts vedtagelse på efterårssamlingen 2015 om tiltræden af IAEA konvention om bistand i tilfælde af nukleare ulykker eller radiologisk nødstilfælde. IAEA konventionen har ikke direkte udvinding af radioaktive mineraler, i stedet omhandler den bistand i forbindelse med tilfælde af nukleare ulykker eller radiologiske nødstilfælde.

Til mindretallets bemærkninger til punkt 106 er der ikke tale om at Danmark overtager kompetence fra Grønland, hverken hvad angår eksport af uran eller eksport af andre produkter med både civil og militær anvendelse.

Ikke-spredningsforpligtelserne er en del af Kongeriget Danmarks udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik, der er rigsansliggender. Det er derfor ukorrekt når mindretallet påberåber sig bilag 7 i Uranrapporten til støtte for den påstand, at der sker en tilbageførsel af kompetence fra selvstyret til staten med lovforslaget.

I det omtalte bilag 7 redegøres for at folkeretlige aftaler, der berører forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold ikke er omfattet af selvstyrets kompetence. Udenrigspolitiske dispositioner som mellemstatslige aftaler med modtagere af uran og medlemskab af IAEA berører forsvars- og sikkerhedspolitik og den type folkeretlige aftaler skal derfor indgås i overensstemmelse med proceduren fastsat i selvstyrelovens § 13. Efter praksis har Naalakkersuisut i nogle tilfælde adgang til at forhandle og indgå folkeretlige aftaler på vegne

af Kongeriget Danmark. Det afgøres konkret i det enkelte tilfælde. Som eksempel forhandler Naalakkersuisut således på Kongerigets vegne i fiskeriorganisationerne NAFO, NEAF og NASCO. Det er organisationer, der tager sig af emner, der klart adskiller sig fra forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål.

For så vidt angår punkt 107 gælder den samme forståelse af reglerne i selvstyreloven om forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold. Dette fremgår derfor af aftalen mellem regeringen og Naalakkersuisut at lovforslagene alene skal sikre at udvinding og eksport af uran og andre radioaktive stoffer i Grønland sker på en måde, så internationale aftaler overholdes.

Punkt 108 som mindretallet ligeledes finder forhastet behandlet er en opfølgning på Inatsisartut vedtagelse på efterårssamlingen 2015 om Grønlands tiltræden af ændring til IAEA's konvention om fysisk beskyttelse af nukleare materialer samt Grønlands tiltrædelse af ændringskonvention af 8. juli 2005. Tiltrædelse forudsætter ikrafttræden for Grønland af dele af visse love om ændring af udleveringsloven. Konventionerne drejer sig om forebyggelse af terrorisme og omhandler ikke direkte om udvinding af radioaktive mineraler.

Naalakkersuisut har noteret sig mindretallets bemærkninger og indstilling om forkastelse af forslagene med den argumentation at behandling er forhastet og at borgerne bør inddrages samt at der for så vidt angår punkt 106 er tale om overdragelse af kompetence fra Grønland til Danmark.

Naalakkersuisut er ikke enige i disse argumenter.

Beslutningsforslagene er fremsat i overensstemmelse den køreplan, der ligger i uranrapporten og som har været kendt siden oktober 2013. Forslagene er behandlet efter gængs praksis, omfattende høringer og Inatsisartuts forretningsorden samt under iagttagelse af gældende kompetencefordeling inden for rigsfællesskabet efter selvstyrelovens regler. Naalakkersuisut skal derfor indstille forslagene til Inatsisartuts vedtagelse.